

УДК 74.202.2

ЩОДО ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ДО ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ

*Лов'янова Ірина Василівна, к.п.н., доцент,
доцент кафедри математики та методики її навчання
Криворізький державний педагогічний університет,*

Професію вчителя називають вічною. З моменту свого існування людина завжди відчувала потребу *вчити* – передавати досвід молодшому поколінню, і *вчитися* – оволодівати свідомо, цілеспрямовано досвідом життя [2, с.3]. Головна риса особистості учня старшої школи – зверненість у майбутнє, профорієнтація. Професійна орієнтація школярів на майбутню професію педагога є одним із напрямів профорієнтаційної роботи в суспільстві.

Чинниками профорієнтації старшокласників ми вбачаємо: врахування навчальних і пізнавальних інтересів старшокласників; зв'язок навчальних предметів із майбутньою професією, зокрема професією вчителя; формування творчих рис особистості старшокласника.

У період ранньої юності спрямованість особистості полягає у її самовизначенні, у виборі людиною свого життєвого шляху. Навчальні і пізнавальні інтереси старшокласників – важлива риса їх спрямованості, оскільки саме з ними пов'язані життєві прагнення і професійна орієнтація.

Вченими досліджено [3, с.25-29], що мотиви зацікавленості тим чи іншим навчальним предметом можна поділити на наступні групи:

1. Практична і суспільна значимість навчальної дисципліни.
2. Пізнавальне і освітнє значення навчального предмету.
3. Захопливість навчальним предметом і успіхи у ньому.

Використовуючи і доповнюючи відому методику виявлення інтересу до навчального предмету [1, с.78] можна визначити педагогічний інтерес учня до математики, якщо він дасть відповіді на наступні питання: Чи подобається вам:

- 1) Знайомство з педагогічною діяльністю відомих математиків?

- 2) Пояснювати математичні закони товаришам?
- 3) Розв'язувати математичні задачі із молодшими за віком школярами?
- 4) Спостерігати за тим, як розв'язує задачі ваш товариш, і при необхідності виправляти його?
- 5) Читати книги про юних математиків?
- 6) Слухати виступи товаришів на уроках математики?
- 7) Роз'яснювати сутність математичних тверджень, якщо до вас звернулися із запитанням?
- 8) Виступати з доповіддю на математичну тематику перед учнями?
- 9) Перевіряти зошити з математики за проханням вчителя?

У юнаків значний стійкий інтерес до предмету також визначається тим, як вчитель зможе пов'язати свій предмет із життям, із практикою, із майбутньою професією, якою зацікавлений учень.

Для учнів, які обирають професію вчителя математики, важливо мати низку якостей, серед яких: математичні здібності; особливий педагогічний інтерес до математики (інтерес до математики з метою її викладання).

Математичні здібності учнів характеризуються наявністю наступних компонентів:

- уміння оперувати науковими математичними поняттями, тобто застосовувати їх до пояснення явищ у нових ситуаціях;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити правильні і лаконічні висновки;
- застосовувати математичне моделювання.

Для того щоб впоратися з такими завданнями учень має: володіти аналітико-синтетичними якостями розуму, розвинутим асоціативним мисленням; оперувати символами і числами; мати розвинуте просторове мислення, багату просторову уяву; гнучкість мислительних процесів; мати великий обсяг уваги, спостережливість, ситуаційну кмітливість; розвинуту логічну, термінологічну і механічну пам'ять.

Під професійно-педагогічною спрямованістю навчання математиці розуміється безперервне і цілеспрямоване формування в учнів основ професіоналізму педагогічної діяльності. Це вбачається можливим, якщо організувати процес навчання математики так щоб відбувалися:

а) трансформація і перехід знаково-символічних систем: вербальної, графічної, символічної (когнітивна візуалізація знань, моделювання, процесуальна орієнтація і т.п.);

б) збір даних, висування і перевірка гіпотез, рефлексія;

в) формалізація функціональної глобальної суті математичних об'єктів, наочність наступності, наочно-графічні асоціації, наочне моделювання майбутньої професійної діяльності й ін.;

г) використання ланцюжка задач навчального і науково-дослідного характеру для цілей формування прийомів наукового мислення (аналіз, синтез, моделювання, фонова наочність і ін.).

Формування творчої активності особистості майбутнього вчителя математики у певній мірі визначається професійно-важливими якостями в діяльності вчителя, особливостями педагогічного мислення. Цілеспрямоване формування творчої особистості відбувається у процесі діяльності. З огляду на проблему, яка розглядається у дослідженні, діяльність учнів у процесі навчання має бути максимально наближеною до їх майбутньої професії, а це питання потребує спеціальних психолого-педагогічних та методичних досліджень.

Summary. Article is devoted a problem of vocational counseling of senior pupils. The factors are planned, allowing to focus senior pupils on a profession of the teacher: the taking into account of educational and informative interests; communication of subjects with the future profession, formation of creative qualities of the person of the senior pupil.

Keywords: vocational counseling, an orientation of the person, qualities of the future teacher.

Резюме. Стаття посвящена проблеме професіональної орієнтації старшекласників. Намечены факторы, позволяющие ориентировать старшекласників на професію учителя: учет учебных и познавательных интересов; связь учебных предметов с будущей професіей, формирование творческих качеств личности старшекласника. **Ключевые слова:** професіональная орієнтація, направленность личности, качества будущего учителя.

Резюме. Стаття присвячена проблемі професійної орієнтації старшокласників. Окреслено чинники орієнтації старшокласників на професію вчителя: врахування навчальних і пізнавальних інтересів; зв'язок навчальних предметів із майбутньою професією; формування творчих рис особистості старшокласника. **Ключові слова:** професійна орієнтація, спрямованість особистості, якості майбутнього вчителя.

Література.

1. Методика изучения личности школьников в целях професіональной консультации: (методические рекомендации). / автор-сост. Л.А.Коробейникова. М.: ВХО им. Д.И. Менделеева, 1988. – С.78
2. Технологія професійного відбору майбутніх педагогів / Укл. Коберник О.М., Михайліченко М.В., Пащенко Д.І., Ткачук Л.В. – К.: Міленіум, 2006. – 78 с.
3. Шумилин Е.А. Психологические особенности личности старшекласника / Е.А. Шумилин / Под ред. В.В. Давыдова. – М.: Педагогика, 1979. – 152 с.